

دیدگاه

دکتر سیداصغری

صرفه جویی و ارتقای سلامت

الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکان مزایای بسیار متعددی را با خود به همراه می‌آورد که می‌تواند بسیاری از مشکلات ناشی از نسخه‌های کاغذی را از بین ببرد. در نسخه‌های الکترونیکی، سرعت عمل رسیدگی به نسخه‌ها بسیار بالا می‌رود و صورت‌حساب‌های پزشکی سریع‌تر تنظیم می‌شود. همچنین نرم‌افزارهای استقرار یافته برای اجرای نسخه‌های الکترونیکی پزشکان موجب خواهد شد که قیمت ارائه خدمات پزشکی به بیماران کاملاً منطقی باشد و بیماران خدمات درمانی را با قیمت گران‌تر دریافت نکنند. از سوی دیگر، نسخه‌های الکترونیکی سبب می‌شود که اشتباهات نگارشی نسخه‌ها هم از بین برود و بیمار دارو یا خدمات پزشکی اشتباهی را دریافت نکند. هم‌اکنون شاهد هستیم که گاه شباهت ظاهری و نوشتاری نام داروها و یا آزمایش‌ها باعث می‌شود که بیمار خدمتی اشتباه دریافت کند و سیر درمان او منحرف شود، در حالی که با وجود نسخه‌های الکترونیکی بروز چنین اشتباهاتی بسیار کاهش پیدا می‌کند. در نتیجه، سلامت بیمار نیز ارتقا پیدا خواهد کرد و کنترل تداخل دارویی و پیدا کردن تجویزهای غیرعلمی در نسخه‌های الکترونیک هم با سهولت بیشتری انجام می‌شود.

با استقرار نسخه‌های الکترونیکی می‌توانیم به پزشکی که به سهو، درمانی اشتباه تجویز کرده، هشدار دهیم و مانع از این بشویم که پزشک به رفتار غیرعلمی‌اش ادامه دهد. همچنین وقتی نسخه الکترونیک وجود داشته باشد، سابقه بیماری افراد با داروهای تجویز شده هم بررسی می‌شود. حال در این وضعیت اگر برای بیمار داروی بیشتر یا دارویی غیر مرتبط تجویز شده باشد، کاملاً این خطا عیان می‌شود. مثلاً اگر فردی از دفتر چه بیمه فرد دیگری استفاده کند و داروهایش را با دفتر چه دیگران تهیه کند، در این حالت سیستم هوشمند می‌فهمد که صاحب اصلی دفتر چه به چنین دارویی احتیاج ندارد و پیام خطا را صادر خواهد کرد. بنابراین الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی، پدیده دفتر چه قرضی را هم بسیار محدود خواهد کرد. حتی جالب است که متأسفانه مواردی داشته‌ایم که صاحب دفتر چه بیمه فوت کرده است، اما باز ماندگان با دفتر چه فرد فوت‌شده دارو و خدمات درمانی دریافت کرده‌اند! بدیهی است که با نسخه‌های الکترونیکی دیگر امکان بروز چنین تخلف‌هایی میسر نخواهد بود.

در مورد بیماری‌های مزمن هم این قضیه صادق است. با وجود نسخه‌های الکترونیکی، فرد مبتلا به بیماری‌های مزمن نمی‌تواند طی چند نوبت مراجعه به پزشکان مختلف، داروهای مشابه بگیرد و بیشتر از نیاز واقعی‌اش دارو دریافت کند. با توجه به اینکه این گونه سوءاستفاده‌ها در مراکز درمانی غیرملکی بیشتر از مراکز درمانی ملکی تأمین اجتماعی اتفاق می‌افتد، ترویج نسخه‌های الکترونیک می‌تواند صرفه‌جویی عظیمی برای سازمان‌های بیمه‌گر به دنبال داشته باشد و بخش عمده‌ای از هزینه بیمه‌ها را کاهش دهد.

درواقع، ترویج نسخه‌های الکترونیک هم به نفع سلامت بیمار است و آمار خطا در فرآیندهای درمان را کاهش می‌دهد و هم موجب صرفه‌جویی در منابع مالی بیمار و بیمه‌ها خواهد شد. علاوه بر این، هم‌اکنون بخش عمده‌ای از هزینه سازمان‌های بیمه‌گر صرف نظارت بر نسخه‌های پزشکی می‌شود و نیروهای انسانی زیادی در این حوزه نظارتی فعال هستند، اما با الکترونیکی شدن نسخه‌ها خودبه‌خود این هزینه‌ها نیز کاهش پیدا می‌کند. خوشبختانه هم‌اکنون در مراکز درمانی ملکی سازمان تأمین اجتماعی و برخی مراکز درمانی طرف قرارداد این سازمان، اسناد و صورت‌حساب‌های پزشکی را به صورت مکانیزه و الکترونیکی دریافت می‌کنیم که قطعاً این فرآیند در سال‌های آینده پیشرفت بیشتری خواهد داشت. باید در نظر داشت که فرآیند الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی به اعتبارات و تجهیزات نیاز دارد و بدون آن‌ها نمی‌توان به استقرار سراسری نسخه‌های الکترونیکی در کشور امیدوار بود. این فرآیند باید به طور گسترده در همه مراکز درمانی کشور -اعم از دولتی و خصوصی- اتفاق بیفتد و البته این امر یک‌شبه محقق نخواهد شد.

استقرار نرم‌افزارهای ارتباطی و هوشمند برای تبادل اطلاعات نسخ پزشکی، تحت وب بودن مراکز درمانی، پهنای باند مناسب و وصل بودن به شبکه داده‌ها، بخشی از زیرساخت‌های مورد نیاز برای توسعه نسخه‌های الکترونیک است. با صرف اعتبارات برای استقرار این تجهیزات، می‌توان امیدوار بود که کشور ما نیز همانند بسیاری از نظام‌های توسعه‌یافته درمان، گام‌هایی جدی به سمت توسعه نسخه‌های الکترونیکی بردارد.

مدیر درمان تأمین اجتماعی استان چهارمحال و بختیاری

هیچ پزشکی در حبس نیست

رئیس سازمان نظام پزشکی کشور گفت: «با حمایت رئیس قوه قضاییه، هم‌اکنون هیچ پزشکی در کشور به دلیل مسائل پزشکی در حبس نیست.» به گزارش ایرنا، دکتر علی‌رضا زالی افزود: «۱۸ مورد حکم حبس در سال گذشته برای پزشکان صادر شد که با حمایت ریاست قوه قضاییه این احکام به حالت تعلیق درآمده است.» وی ادامه داد: «در اسفند سال گذشته، جلسه‌ای با ریاست قوه قضاییه، برگزار کردیم و کمپین امضای ۲۲ هزار پزشک برای جلوگیری از حبس پزشکان را تقدیم وی کردیم.» زالی خاطر نشان کرد: «همچنین در کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، لایحه‌ای به همین منظور تنظیم شده که رای لازم‌را کسب کرده و در کمیسیون حقوقی و قضایی نیز فعالیت‌هایی به همین منظور در حال انجام است.»

در شهر خبرهایی هست

۰۶ | کتینه نو

دست‌نویس‌هایی که سالانه ۵۰۰ میلیارد تومان ضرر می‌زنند

الکترونیکی نبودن نسخه‌های پزشکان، امکان اشتباه و تقلب در نسخه‌ها را افزایش داده است

در دسترس بودن سوابق و امکان ردگیری مصرف دارویی بیماران یکی از دهها مزایای نسخه‌های الکترونیکی است

همراه است. بر اساس همین برآوردها، این کارشناس تخمین می‌زند که هرساله بیش از ۵۰۰ میلیارد تومان از بودجه‌های خرید خدمات درمانی در سازمان تأمین اجتماعی هدر برود. البته به قول او، در کشور ما قطعاً آمار تقلب در صورت‌حساب‌های کاغذی خدمات درمانی بالاتر از ۵ درصد است و حتی می‌شود تخمین زد که این تقلب‌ها تا مرز ۲۰ درصد هم برسد.

مزایای سیستم‌های هوشمند

پزشکی که بیمار را فقط به یک داروخانه خاص ارجاع می‌دهد، یا پزشکی که در اغلب نسخه‌هایش داروها و آزمایش‌های گران‌قیمت تجویز کرده و تعداد داروهای تجویز شده‌اش هم خیلی بیشتر از میانگین استاندارد است، این پزشک با نظارت‌های فیزیکی و جست‌وجوی دستی در میلیون‌ها نسخه کاغذی پیدا نمی‌شود. در اغلب کشورهای توسعه‌یافته برای پیدا کردن چنین پزشکانی از سیستم هوشمندی به نام «BI» استفاده می‌کنند.

همانطور که چودکی توضیح می‌دهد، در این نرم‌افزار هوشمند، تجویز غیرمنطقی یا بیش از حد دارو، تجویز مداوم داروهای گران‌قیمت، ارجاع بیمار به یک مرکز خاص، استفاده از دفترچه دیگران، تجویز دارویی که به سن بیمار نمی‌خورد و یا هر اشتباه و مورد مشکوک دیگر در نسخه‌های الکترونیک پزشکان شناسایی می‌شود. در چنین شرایطی به جای آنکه بر میلیون‌ها صورت‌حساب به صورت دستی نظارت شود، سیستم به صورت هوشمند و اتوماتیک، نسخه‌های مسئله‌دار پزشکی را خیلی سریع پیدا می‌کند. البته لازمه استقرار این سیستم هوشمند، الکترونیکی شدن نسخه پزشکان است. این کار به حدی سودمند است که به گفته این کارشناس اقتصاد سلامت، «کاملاً به‌صرفه است اگر سازمان تأمین اجتماعی برای پزشکانی که نسخه الکترونیک می‌فرستند مشوق‌هایی قرار بدهد؛ مثلاً صورت‌حساب آن‌ها را زودتر از بقیه پزشکان پرداخت کند تا سایر پزشکان طرف قرارداد هم برای ارائه نسخه الکترونیک انگیزه داشته باشند.»

به مزایای الکترونیکی شدن نسخه‌ها اشاره می‌کند و می‌گوید: «پیش‌بینی می‌شود امسال سازمان تأمین اجتماعی حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان به پزشکان و موسسات درمانی طرف قرارداد این سازمان پرداخت کند. حال سوال اینجاست که این سازمان چطور می‌تواند از کمیت، کیفیت و قیمت توافق‌شده خدمات درمانی اطمینان پیدا کند؟»

جالب است که به گفته چودکی، در سازمان تأمین اجتماعی حدود ۱۶۲۰ نفر مسئول نظارت بر حدود ۴ میلیون پرونده بستری و حدود ۳۰۰ میلیون صورت‌حساب سرپایی هستند. طبیعی است که روش‌های فیزیکی برای نظارت بر این حجم از نسخه‌های کاغذی جوابگو نیست و همواره احتمال اشتباه و تخلف در نسخه‌ها وجود دارد، ولی با الکترونیک شدن نسخه‌ها و پرونده‌های بیماران سطح نظارت‌ها بسیار دقیق‌تر و هوشمندتر خواهد شد و جلوی تقلب‌های احتمالی گرفته می‌شود.

آئین‌نامه‌ای برای ترویج الکترونیکی نسخه‌ها

چنانکه چودکی توضیح می‌دهد، شورای عالی فناوری اطلاعات در ماه‌های پایانی سال گذشته، آئین‌نامه «تشکیل، وظایف و اختیارات کارگروه خدمات الکترونیک سلامت» را تصویب کرده که براساس ماده ۱۷ این آئین‌نامه، سازمان‌های بیمه‌گر مجاز هستند فقط صورت‌حساب‌های الکترونیکی را پرداخت کنند. البته به گفته این کارشناس اقتصاد سلامت، نمی‌شود یک‌شبه انتظار داشت که همه مطب‌ها و بیمارستان‌ها این آئین‌نامه را رعایت کنند، ولی سازمان‌های بیمه‌گر درمان می‌توانند از این فرصت قانونی استفاده کنند و به فکر ترویج نسخه‌های الکترونیک باشند. حتی به قول او، اگر سازمان بیمه‌گر تمام تجهیزات الکترونیکی شدن نسخه‌ها را به طور رایگان در اختیار پزشکان قرار دهد، باز هم به نفع سازمان است، زیرا از بسیاری تقلب‌ها و سوءاستفاده‌های مالی جلوگیری خواهد شد.

چودکی تأکید دارد که براساس پژوهش‌های جهانی، به طور متوسط حدود ۵ درصد صورت‌حساب‌ها با نوعی خطا یا تقلب

به اعتقاد مصلحی، پیش‌شرط اجرای موفق طرح پزشک‌خانواده و نظام ارجاع تشکیل پرونده الکترونیکی بیماران است، به شکلی که معلوم باشد بیمار چه فرآیندهای درمانی را در گذشته طی کرده و چه داروهای را قبلاً مصرف کرده است. این نظام ارجاع، که مصلحی به آن اشاره می‌کند، سازوکار پیشرفته‌ای است که در آن بیمار به جای آنکه خودسرانه و به طور مستقیم به پزشک متخصص و فوق تخصص مراجعه کند، ابتدا تحت درمان پزشک عمومی و در صورت نیاز تحت درمان پزشک متخصص قرار می‌گیرد. این فرآیند باعث می‌شود که درمان بیمار دقیق‌تر و با هزینه کمتری انجام شود.

اجرای نظام پیشرفته ارجاع و پزشک‌خانواده که در کشورهای توسعه‌یافته نهادینه شده است، نیازمند داده‌های آماری موفق از بیماران است که این پایگاه اطلاعاتی دقیق با کمک نسخه‌های کاغذی به دست نمی‌آید.

مهار اشتباهات پزشکی با نسخه‌های الکترونیک

هنوز هم کم نیستند افرادی که با دفترچه بیمه دیگران، خدمات درمانی می‌گیرند و از خدمات رایگان سازمان‌های بیمه‌گر سوءاستفاده می‌کنند. کمترین فایده الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی این است که آمار این رفتارهای خارج از قاعده اخلاق و انصاف کمتر می‌شود.

دکتر حسین چودکی، کارشناس گروه اقتصاد درمان و برنامه‌ریزی سازمان تأمین اجتماعی، هم در گفت‌وگو با آتیه‌نو

الکترونیکی شدن نسخه پزشکان، هم به نفع سلامت بیمار است و آمار خطا در فرآیندهای درمان را کاهش می‌دهد و هم موجب صرفه‌جویی در منابع مالی بیمار و بیمه‌ها خواهد شد. در نسخه‌های الکترونیکی مسائلی مثل تجویز غیرمنطقی یا بیش از حد دارو، تجویز مداوم داروهای گران‌قیمت، ارجاع بیمار به یک مرکز خاص، استفاده از دفترچه بیمه دیگران، تجویز دارویی که به سن بیمار نمی‌خورد و یا هر تخلف و مورد مشکوک دیگر، به راحتی شناسایی می‌شود. در چنین شرایطی به جای آنکه بر میلیون‌ها صورت‌حساب به صورت هوشمند و اتوماتیک، نسخه‌های مسئله‌دار پزشکی را خیلی سریع پیدا می‌کند.

کاملاً رایگان است.» وی اظهار داشت: «هزینه درمان افرادی که تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی نیستند، در حد بیمارستان‌های دولتی است.» دکتر میردهقان بیمارستان میلاد را افتخار ملی کشور دانست و اظهار داشت: «امیدواریم بیمارستان‌های شبیه به بیمارستان میلاد در کشور گسترش یابد، چراکه حجم مراجعان به بیمارستان میلاد بسیار زیاد است.»

قائم‌مقام مدیرعامل بیمارستان میلاد نیز با بیان اینکه بیمارستان میلاد در سه شیفت فعالیت دارد، گفت: «درمان بیماران در

وی اظهار داشت: «بیشتر مراجعان به بیمارستان دارای بیمه تأمین اجتماعی هستند و به صورت رایگان تحت درمان قرار می‌گیرند.» دکتر پیری با تأکید بر اجرای طرح تحول سلامت در دولت تدبیر و امید افزود: «اجرای این طرح باعث شده میزان پرداخت هزینه‌های درمانی از سوی مردم بسیار کمتر از گذشته شود و در نتیجه رضایتمندی مردم بیشتر شود.» وی ایجاد درمانگاه‌های اقماری و اجرای نظام ارجاع را از جمله راهکارهایی دانست که منجر به کاهش شلوغی بیمارستان میلاد می‌شود و اضافه کرد: «با انجام این کارها امیدواریم رضایتمندی بیماران بیشتر از گذشته شود.»

بیمارستان میلاد نماد خدمت مراکز درمانی کشور است

بیمارستان میلاد توقفی ندارد.» دکتر محمود پیری با تأکید بر موفقیت‌های بیمارستان میلاد در زمینه اعتباربخشی افزود: «اعضای هیئت‌مدیره بیمارستان میلاد ۷ نفر هستند و همگی از سوی سازمان تأمین اجتماعی تعیین می‌شوند.»

قائم‌مقام مدیرعامل بیمارستان میلاد با اشاره به قانون الزام درمان رایگان بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی در مراکز ملکی سازمان گفت: «هزینه درمان در مراکز ملکی سازمان تأمین اجتماعی کمتر از مراکز دولتی و دانشگاهی است.»